

Bemærkninger om Bjerglærkens (*Eremophila alpestris flava* (J. F. Gm.)), Snespurvens (*Plectrophenax n. nivalis* (L.)) og Bjergiriskens (*Carduelis f. flavirostris* (L.)) opførsel om vinteren.

Af HOLGER POULSEN.

(With a Summary in English: Notes on the behaviour of Shore Larks (*Eremophila alpestris flava*), Snow Buntings (*Plectrophenax n. nivalis*) and Twites (*Carduelis f. flavirostris*) in winter.)

Fra Zoologisk Have, København.

Fra oktober 1947 til begyndelsen af april 1948 sås nogle flokke af Bjerglærker (*Eremophila alpestris flava* (J. F. Gm.)) på inddæmningsområdet i Kalvebodstrand. Antallet af individer i de enkelte flokke var fra 5-6 til ca. 100. Bjerglærkerne var ofte i selskab med Snespurve (*Plectrophenax n. nivalis* (L.)) og Bjergirisker (*Carduelis f. flavirostris* (L.)). I oktober og marts var der også Sanglærker (*Alauda a. arvensis* L.) og Tornirisker (*Carduelis c. cannabina* (L.)). Sådanne blandede flokke på indtil et par hundrede individer sås både flyvende og på jorden, når de søgte føde. De enkelte arter sås også i flokke hver for sig. Under flugten skiltes de forskellige arter ofte. Man så tit småflokke af disse arter flyve op; der var nemlig flere Spurvehøge (*Accipiter n. nisus* (L.)) og Blå Kærhøge (*Circus c. cyaneus* (L.)), der jagede dem. Der var en tydelig forskel på de forskellige arter i deres valg af opholdsteder, hvor de søgte føde. Bjergiriskerne sås mere i den noget højere og mere tætte græsvegetation, hvorimod Bjerglærkerne og Snespurvene mest opholdt sig på sandede flader med spredt vegetation af lave græstuer, kveller (*Salicornia*) og Strandgåsefod (*Suaeda*). I den tid, det var frost, færdedes de tit på isen på de lavvandede småsøer mellem småtuerne af forskellige arter af siv (*Juncus*), hvis frø de tog. Når en blandet flok var ved at slå sig ned, skiltes arterne ofte, således at Bjerglærkerne og Snespurvene slog sig ned i den spredte vegetation, mens Bjergiriskerne slog sig ned i den mere tætte og høje vegetation.

Bjerglærkerne var absolut dem, man kunde komme nærmest, ca. 10 m, mens Bjergiriskerne fløj op på ca. 25 m's afstand og Snespurvene på en afstand, der var noget mindre.

Når jeg nærmede mig en blandet flok, var det derfor Bjergiriskerne, der først fløj op. Ved deres flugt for mig, fik de de andre arter med, selvom disse ellers først flygtede på en mindre afstand. Sanglærkerne, der af og til sås sammen med Bjerglærkerne, lettede på en langt større afstand end disse, ca. 30 m. Ved Sanglærkernes flugt påvirkedes Bjerglærkerne efterhånden til flugt og fløj op i en afstand fra mig, der var større, end når de var alene.

Bjerglærkens stemme under flugten er et fint *tiiip*, og når et individ er alene høres: *tiiip* eller *tiiiptip*, der er et kalde-signal. Disse stemmer minder i klangfarven om Engpiber og Jernspurv. Når Bjerglærkerne søger føde på jorden høres ofte en svag, hæs snerren: *tsrr*, som man også hører, når to jager hinanden på jorden, eller idet de kæmpende flyver et par meter op i luften.

Snespurvens stemme under flugten er et klingende *trrr*, og når et individ er alene, høres kaldesignalet, et blødt fløjt, *tiiy*.

Bjergiriskens stemme under flugten er nogle små, korte lyde mindende om Torniriskens, men blødere. Kaldesignalet er derimod helt anderledes, et lidt hæst *dzyi*, der af og til går over i en lille kvidrende sang.

Hen i marts hørtes efterhånden mere sang hos Snespurve og Bjergirisker, hvorimod Bjerglærkerne aldrig hørtes synge, men hannerne sloges mere end før.

De forskellige arter bevægede sig på forskellig måde på jorden. Som en fugl, der også sætter sig på grene, bevæger Bjergirirken sig kun hoppende. Snespurven og Bjerglærken derimod går eller løber ved at bevæge et ben ad gangen ligesom Sanglærken og Toplærken. Snespurven kan dog også bevæge sig hoppende. I modsætning til Bjergirirken sås Snespurven og Bjerglærken aldrig siddende i vinterstandere eller lave tjerne.

Dette at de førømtalte lærkearter og Snespurven ikke sætter sig i buske o. lign. ses også tydeligt, når de kommer i volierer i Zool. Have. Til at begynde med bliver de ved med at flyve rundt uden at sætte sig andre steder end på jorden; senere lærer de at sætte sig på fremspringende kanter i volieren, tykke grene o. lign., d. v. s. genstande, der har en vis lighed med de steder, de sætter sig på i naturen. For Bjerglærkens og Snespurvens vedkommende er det foruden jorden sten og

klippeafsatser. I volieren ses de aldrig inde i buskene, kun på de yderste ikke for tynde grene.

Jeg har flere gange set Bjergirisker overnatte i buske langt fra det sted, de opholdt sig om dagen. I løbet af vinteren 1947-48 har jeg i Zool. Have jævnligt set en flok på ca. 50 komme flyvende kort før skumringen og sætte sig i en stor taks, hvor de sad og kvidrede lidt. Pludselig lettede flokken, fløj rundt et par gange og forsvandt på en gang ind i busken. Dyrepasserne N. MARDAL JENSEN og V. KJÆRBY JENSEN har fundet Bjergirisker sovende på kanten af cementrør og på murfremspring i København sydhavn om natten. De har også iagttaget Bjerglærker om natten siddende i den lave vegetation ude på det inddæmmede område i Kalvebodstand.

SUMMARY IN ENGLISH

Notes on the behaviour of Shore Larks (*Eremophila alpestris flava*), Snow Buntings (*Plectrophenax n. nivalis*) and Twites (*Carduelis f. flavirostris*) in winter.

These birds were seen in flocks composed of from 5-6 individuals to more than 100 individuals on an embanked territory near Copenhagen from October to April. From time to time big flocks containing all three species were seen flying. When alighting the Twites preferred the high vegetation mostly composed of grass, where they sought their food partly on the ground, partly sitting upon the stalks. The Shore Larks and the Snow Buntings on the contrary sought their food on the open places with scattered vegetation consisting of glasswort and rush, the Shore Larks having the smallest escape-distance, about 10 meters, the Twites about 25 meters and the Snow Buntings a little less. When Skylarks were together with Shore Larks and Snow Buntings these species showed a much bigger escape-distance than usually, the Skylarks flying before me even at a distance of 30 meters and through their escape affecting the others to flee. On the ground the Twites move by jumping. The Snow Bunting and Shore Larks go or run by moving one leg at a time; the Snow Bunting may also jump. The Twite has been observed to put up for the night on a wall-overhang and in a jew-bush. Shore Larks are seen in the night sitting in the low grass.